

dere for at vise, at det er Hensynet til det formentlige Almenvel og ikke til Bondestandens Interesse, der har været afgjørende ved Fæstelovgivningen, skal jeg tillade mig at anføre nogle historiske Kjendsgjerninger, hentede fra nogle af de samme Kongers Godsadministration, som man har villet tillægge særlig Omhu i Lovgivningsværket for Bondestandens Interesse. Frederik den Tredie gav Korporal Jakob Nielsen, der for Tapperhed i Krigen adledes under Navnet Danneførd, endel Bøndergaarde paa Møen, som tilbøds anvendtes til Dannelsen af Aulsgaarden Nygaard, det nuværende Marienborg. Sægermester Hahn fik til Forøving af Kristian den Femte Landsbyen Hjortspring i Kjøbenhavns Amt, hvoraf oprettedes en Hovedgaard af samme Navn, som senere igjen blev udstykket til Bøndergaarde. I Aaret 1717 indrettede Kong Frederik den Fjerde af Kronens Gods de saakaldte nye Rytterdistrikter til Underhold for 8,400 Ryttere og 2,016 Landdragoner. Disse Rytterdistrikter vare 12 i Tallet, 6 paa Sjælland, 1 paa Falster, 1 paa Volland, 1 paa Fyen og 3 i Sylland, og hvert Distrikt var paa 5,600 Tdr. Hartkorn. Det dertil anvendte samlede Hartkorn er saaledes 67,200 Tønder. Ved den Leilighed bleve nu de i disse Rytterdistrikter værende ældre Hovedgaardsmarker udlagte til Rytterkøbler, og da Hovedgaardsmarkerne ikke her til vare tilstrækkelige, bleve en Mængde Bøndergaarde og Bønderhyer nedlagte og Jorderne ligeledes anvendte til Rytterkøbler. I Aarene 1720—25 lod samme Konge ved Lotteri hortsplille en stor Del af Kronens Bøndergods paa Sjælland og Volland, paa den Maade, at han lod, for at vække Spillelysten, dette Bøndergods inddele i Hovedgaarde med underliggende Bøndergods. Da Kristian den Sjette byggede Eremitagen og indrettede Dyrehaven i dens nuværende Tilstand, lod han nedlægge endel Bøndergaarde, om jeg mindes ret 1 à 2 Byer, og Jorderne inddrage under Dyrehaven. I Slutningen af Frederik den Femtes og Begyndelsen af Christian den Syvendes Regjering, i Aarene 1765—74, blev Størstedelen af Krongodset her i Landet afhændet ved offentlig Auktion.

Dette skete paa den Maade, at det hele Krantum Jordegods, som bestemtes til Realisation, blev inddelt i Hovedgaarde med underliggende Gods og saaledes godsvis opbudt og bortsolgt ved Auktionerne. Ved den Leilighed bleve, for at tillofte Liebhave, en Mængde Bøndergaarde og Bønderhyer nedlagte og Jorderne henlagte til Hovedgaarde og privilegerede med Skattefrihed. Saaledes blev det fælsterste Rytterdistrikt, hvorpaa der tidligere var 3 Hovedgaarde, solgt i 10 Gods, og til den Ende bleve 7 nye Hovedgaarde oprettede af Bøndergaardsjorder. Det skanderborgske Distrikt solgtes i 12 Gods, hvoraf Hovedgaardene til de 7 vare nye af Bøndergaarde oprettede. Naar det nu betænktes, at disse Dispositioner over Krongodset ere foretagne, ikke blot af de samme Konger, fra hvem Forordningerne af 16de Marts 1725, 14de Januar 1740 og 6te Juni 1769 hidrøre, men tilbøds netop i de selsamme Aar, hvori Forordningerne udkom, turde det dog vel være klart, at hine Forordninger ikke ere givne for at fremme Bondestandens særlige Interesse. Den brugte Fremgangsmaade paaligger det naturligtvis ikke mig at forsvare. Men jeg skal dog endnu bemærke, at ligesom ved den kongelige Godsadministration forffjellige nye Hovedgaarde opstode, saaledes er det paa den anden Side historisk vist og sikkert, at af Aldens frie Jordegods er en stor Mængde i Tidernes Løb overgaaet i Bønders Besiddelse som Bøndergaarde. Til disse Exempler paa, hvorledes Kongerne ansaa sig beføiede til at administrere deres Bøndergods, skal jeg føie et Uddrag af det kongelige Kommissorium af 25de August 1786 til den bekjendte, af Kongen nedsatte Landbokommission, der har saa store Fortjenester af vort Landbrug, hvoraf det vil ses, hvilken Aand der gik igjennem hin Tids Landbolovgivning. Det lyder saaledes: „Christian den Syvende, af Guds Naade Konge etc. Vor synderlige Gunst tilforn! Da Vort Rentekammer udi indkommen Forestilling, hvoraf hermed følger en Udskrift, for Os haver refereret, at endsskjøndt de fleste Jorddrotter indse, at deres egen Velstand beror paa Bøndernes, der dog jævnlig indkomme Klager af Fæstebønder